

bevægelse i det Haab, har den sig selv at takke for Skuffelsen. Det tror jeg altsaa ikke, man ved denne Lejlighed kan tage særligt Hensyn til. Agerbruget har — jeg skal slet ikke afgøre, om det er rigtigt eller ikke, jeg tror, det er rigtigt, men det skal jeg ikke gøre mig til Dommer over — i Virkeligheden erklæret sig imod en protektionistisk Toldlov, og samtidig erklæret den billigt mulige Drift som det sikreste for sin Virksomhed, og det er et meget væsentligt Moment. Den enkelte Producent og den enkelte handlende osv. kan søge sin Støtte i noget udmærket, men kostbart, eller i noget mere almindeligt, men billigt, han maa søge sin Støtte enten i det ene eller det andet, men han kan vanskelig blande det vilkaarlig sammen, og det danske Agerbrug har i Virkeligheden søgt sin Støtte i den billigt mulige Produktion og saa vidt muligt i Masseproduktion til Udlandet. Man kan finde det forkert eller urigtigt, det skal jeg ikke komme nærmere ind paa, men det er den Vej, man er inde paa, og saa følger det ganske af sig selv, at Agerbruget maa være interesseret i, at Toldtariffen bliver saa lidt protektionistisk som muligt. Vi have jo desuden oprettet en Frihavn o. s. v., overhovedet udviklet Kommunikationen. Det er en Bevægelse henimod at gøre Landet saa billigt som muligt, at samle saa megen Virksomhed som muligt, ogsaa fra Udlandet, hvor netop Produktionsens Billighed skulde spille en stor Rolle, saaledes at man kan sige, at en strengt gennemført protektionistisk Tarif vilde være i stærkt Strid med den Udvikling, vi have gennemgaaet i de sidste Aar. Derfor forekommer det mig, at Industrien maa være tilfreds med, at der ikke er taget saa særlig haardt paa den, og at der er taget saa meget Hensyn som overhovedet muligt til det lille Haandværk. Jeg maa ved denne Lejlighed gøre en Bemærkning om Forholdet mellem den store og den lille Industri; jeg tror det var det ærede Medlem for Horsens (Wulff), der var inde derpaa; det var, sagde han, ikke alene Haandværket, men den lille Industri, der skulde beskyttes gennem Sætterne, den store Industri, den store Fabrikant kunde maaſte nok sige: Jeg kan undvære nogle Dre i min Beskyttelse, men den lille Fabrikant kunde ikke. Jeg vil dertil svare, at det er fuldstændig utopisk at ville komme ind paa at beskytte den lille Fabrikant, den lille Virksomhed fremfor den store, naar den maa foregaa akkurat paa samme Maade, nemlig ved en og samme Tariffats. Ellers maatte man jo have to Tariffer, en for de Varer, der produceres i den lille Virksomhed, og en for de Varer, der fabrikeres i den store, og

det er jo utænkeligt. Naar den lille Klædefabrik producerer ganske det samme Klæde som den store, hvorledes vil det saa være muligt at gøre Forskel? Og naar man netop indvender mod den høje Beskyttelse, at saa udvikler den store Industri sig stærkere, er det jo klart, at den lille Industri maa kæmpe med den Vanskelighed, at den i Tidens Løb enten maa skaffe sig en Specialitet, eller maa, hvis det virkelig betaler sig bedre at drive Virksomheden i det større, finde sig i, at Udviklingen gaar den imod. Men om den store Fabrikation, som den skal klare sig mod i Konkurrencen, ligger i Indlandet eller Udlandet, kan dog for den lille Industri være saa temmelig ligegyldigt, det er maaſte endogsaa behageligere, at den ligger i Udlandet, men vil man beskytte den gennem en høj Toldtats, er det klart, at man „beskytter“ den ved i Storindustrien herhjemme at skaffe den en Konkurrent ind paa Livet, som mulig er endnu værre end Storindustrien i Udlandet. Et andet Hensyn, hvorfor Flertallets Forslag forekommer mig i det hele at være anbefalelsesværdigt, det er den store Mængde ubeskyttede Industrier, vi have her i Landet foruden Agerbruget. Disse ubeskyttede Industrier maa man enten gaa til at beskytte eller se at give dem den Løttelse, som det kan være at faa sine Raaprodukter og almindelige Forbrugsartikler lettede saa vidt muligt. En af Vejene maa man virkelig gaa. Det kan ikke gaa, at den beskyttede Industri bestandig taler om sig selv, som om den var den eneste, der eksisterede i Landet, og at det var den største Forbrydelse at røre ved den mindste Beskyttelsesfats, som vedrører den allerede godt beskyttede Industri, uden at man beskytter sig det mindste om, at den ubeskyttede Industri ofte har en langt haardere Kamp at bestaa. Jeg ved godt, at det ærede Medlem for Horsens vil sige: Jeg har foreslaaet Toldtats for den ubeskyttede Industri. Det erkender jeg. Det ærede Medlem har været konsekvent, og den danske Industri har for saa vidt været konsekvent, som den har foreslaaet det; men naar det er umuligt at vente, at de ubeskyttede Industrier kunne faa ny Toldtats, fordi Agerbruget, som ikke vil ind paa protektionistisk Vej, har sagt: vi kunne ikke og ville ikke have ny Toldbeskyttelse, som selvfølgerig mer eller mindre vilde tynge paa det, saa er det klart, at de ubeskyttede Industrier maa trykke til den anden Side og sige: lad os saa i hvert Fald Medsættelser paa Raaprodukter, ligegyldigt om de i mange Tilfælde kunne komme til at genere en nu beskyttet Industri. Der er Hensyn at tage til andre end den nu stærkt beskyttede